

วิเคราะห์และประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ

ผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ มี 2 ประเภท คือ นวนิยาย และเรื่องสั้น แต่โดยเหตุที่เรื่องสั้นของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ มีลักษณะโครงสร้างเป็นนวนิยายขนาดสั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสร้างแบบวิเคราะห์ขึ้น¹ เพื่อใช้วิเคราะห์ทั้งนวนิยายและเรื่องสั้นในขณะเดียวกัน โดยรวบรวมหลักเกณฑ์จากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาลักษณะของวรรณคดีและนวนิยาย และหนังสือเกี่ยวกับการเลือกซื้ออุปกรณ์ห้องสมุด อาทิเช่น คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ โดย เปลื้อง ณ นคร วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา โดย ม.ล.ศุภ จุฬสาย แนวทางศึกษาวรรณคดีภาษากรีก การวิงษ์และวิจารณ์ โดย ประสิทธิ์ กาพย์กลอน วรรณคดีวิจารณ์ โดย กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณกรรมไทยปัจจุบัน โดย กระแส มาลยาภรณ์, Living with books; the art of book selection ของ Helen S. Haines และ Selecting materials for libraries ของ Robert N. Broadus แล้วนำมาเป็นแบบวิเคราะห์ที่มุ่งลักษณะผลงานวรรณกรรมประเภทนวนิยายและเรื่องสั้น โดยผู้วิจัยได้ให้นำหนักคุณค่านวนิยายและเรื่องสั้นของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ลงในแบบวิเคราะห์² โดยพิจารณาอย่างละเอียดในด้านโครงเรื่องและเนื้อเรื่อง ตัวละคร จาก บทสนทนา ทิศนะหรือปรัชญาของผู้แต่ง ประโยชน์ที่ผู้อ่านได้รับ ความนิยมของผู้อ่านและคุณภาพของรูปเล่ม การให้น้ำหนัก นอกจากจะได้จากความคิดเห็นที่เป็นกลางของผู้วิจัยเองแล้ว ยังได้รวบรวมทัศนะจากบทวิจารณ์ผลงานของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จากนิตยสารต่างๆ

¹ ศึกษาคณนวก หน้า 102.

² ศึกษาคณนวก หน้า 112.

มาประกอบการพิจารณาอีกด้วย

เมื่อได้ให้นำหนักในแต่ละบ้านแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาดำเนินการตามลำดับ
ขั้น ดังนี้

1. รวบรวมคะแนนส่วนประกอบทุกบ้านของวรรณกรรมของ ม.ล.ศรีฟ้า
มหาวรรณ แต่ละเรื่อง แล้วคิดคะแนนเป็นร้อยละจากคะแนนเต็มทั้งหมด¹
2. ประเมินคุณค่าส่วนประกอบทุกบ้านของนวนิยายและเรื่องสั้นแต่ละเรื่อง

โดย

ก. หามัชฌิมเลขคณิต โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$$\bar{X} = \text{มัชฌิมเลขคณิต}$$

$$\sum fX = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนทั้งหมดของข้อมูล}^2$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ดูตารางที่ 2 หน้า 68.

²ประกอบ วรรณคดี, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, หน้า 40.

ข. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

$$S.D = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$f = \text{ความถี่}$$

$$x = \text{คะแนน (น้ำหนักของคำตอบ)}^1$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วนิยายและเรื่องสั้นของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ที่นำมาวิเคราะห์และประเมินคุณค่าทั้งหมดรวม 62 เรื่อง ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

วนิยายเรื่องที่ได้อะแนนส่วนประกอบสูงสุดได้ 146 คะแนน หรือร้อยละ 99.32 ของคะแนนส่วนประกอบทั้งหมด

วนิยายเรื่องที่ได้อะแนนต่ำที่สุดได้ 86 คะแนน หรือร้อยละ 58.50 ของคะแนนส่วนประกอบทั้งหมด

คะแนนส่วนประกอบเฉลี่ยทั้ง 62 เรื่อง คือ 126.87 หรือร้อยละ 86.31 ของคะแนนส่วนประกอบทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

ตารางที่ 2 คะแนนส่วนประกอบของนวนิยายและเรื่องสั้นของ
ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ผลรวมคะแนน (147)	ร้อยละ
1	กิ่งไม้	126	85.71
2	กุศศตรีของกุศย์	108	73.47
3	กุหลาบไร้นาม	121	82.31
4	เกิดแล้วเป็นคน	144	97.96
5	หมิ่นกับปุ่น	124	84.35
6	ชานอกนา	146	99.32
7	กบเขย	143	97.28
8	ครูชอนกลิ่น	119	80.95
9	ความรักสี่เหลี่ยม	141	95.92
10	กุหลาบน้อย	131	89.12
11	กุหลาบพื่อนา	114	77.55
12	กุหลาบสี่สวาท	101	68.71
13	กุหลาบช่วยควาย	142	96.60
14	เกรียงแบบสี่ขา	144	97.96
15	ใครกำหนด	131	89.12
16	จอมนาง	121	82.31
17	จิตรา	126	85.71
18	เจ้าพระยา	95	64.63
19	เจ้าหลอน	120	81.63
20	ชนินทร์หาแม่	125	85.03

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ผลรวมคะแนน (147)	ร้อยละ
21	ชลาสัย	123	83.67
22	ภูากา	132	89.80
23	คำหนิในดวงจันทร์	130	88.44
24	โตฟ้าสี่กราม	146	99.32
25	ทางโค้ง	142	96.60
26	ทำไม	144	97.96
27	นายอำเภอรัก	144	97.96
28	น้ำฝน	116	78.91
29	บ้านเกิด	121	82.31
30	บ้านโลกย์	128	87.07
31	บุหลันข้างแรม	113	76.87
32	ประทีปอธิษฐาน	130	88.44
33	ปราสาทน็อค	95	64.83
34	ผู้มีชัย	130	88.44
35	แผ่นดินที่ยังร้อนรมย์	142	96.60
36	เพื่อนรัก	141	95.92
37	เมรี	115	78.23
38	เมืองแก้ว	143	97.28
39	แมมาย	133	90.48
40	ยิงแซ	119	80.95
41	รักนั้นเป็นฉันทิ	123	83.67

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ผลรวมคะแนน (147)	ร้อยละ
42	วิชา	126	85.71
43	ถกสัมถกับชวนชม	133	90.48
44	ลอสักสใจ	116	78.91
45	ลางรัก	128	87.07
46	วงเวียนชีวิต	145	98.64
47	วันหนึ่ง	136	92.52
48	สลิมาศ	105	71.43
49	สามอนงค์	135	91.84
50	สาวแก	111	75.51
51	หลง	129	87.76
52	ทะเล: สาวคุณหญิง	137	93.20
53	เหนือแผนดินทอง	115	78.23
54	อชลา-อนุช	136	92.52
55	อนุชนี่	86	58.50
56	อรุณสวัสดิ์	145	98.84
57	อันความดี	116	78.91
58	ออมชื่น	131	89.12
59	อิสลา	134	91.16
60	โอมาคา	144	97.96
61	ไอนิด	117	79.59
62	ไอหนู	106	72.11

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า นวนิยายของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เรื่องที่ได้รับคะแนนส่วนประกอบสูงสุด มี 2 เรื่อง คือ ข้าวนอกนา และ โตฟ้าลึกคราม ได้คะแนน 146 จากคะแนนเต็ม 147 คิดเป็นร้อยละ 99.32 เรื่องที่ได้รับคะแนนเป็นลำดับที่ 2 มี 2 เรื่อง คือ วงเวียนชีวิต และ อรุณสวัสดิ์ ได้คะแนน 145 คิดเป็นร้อยละ 98.64 เรื่องที่ได้รับคะแนนเป็นลำดับที่ 3 มี 5 เรื่อง คือ เกิดแล้วเป็นคนทำไม เครื่องแบบสีขา นายอำเภอที่รัก และ โอมาคา ได้คะแนน 144 คิดเป็นร้อยละ 97.96 เรื่องที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดมี 1 เรื่อง คือ อนุรักษน์ ได้คะแนน 86 จากคะแนนเต็ม 147 คิดเป็นร้อยละ 58.50 คะแนนเฉลี่ยของนวนิยายและเรื่องสั้นทั้ง 62 เรื่อง คือ 126.87 หรือร้อยละ 86.31

นวนิยายและเรื่องสั้นของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ที่นำมาวิเคราะห์นี้ ได้คะแนนส่วนประกอบลดหลั่นกันตามลำดับดังนี้ คือ

คะแนนส่วนประกอบ (ร้อยละ ของคะแนน 147)	จำนวนนวนิยาย และเรื่องสั้น	ร้อยละของจำนวนเรื่อง ที่นำมาวิเคราะห์
90 - 99	22	35.48
80 - 89	24	38.71
70 - 79	12	19.35
58 - 68	4	6.45

กล่าวโดยสรุป นวนิยายและเรื่องสั้นของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ อยู่ในเกณฑ์ดีมากเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในด้านโครงเรื่องและเนื้อเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสนทนา ทักษะและปรัชญาของผู้แต่ง ประโยชน์ที่ผู้อ่านได้รับ และความนิยมของผู้อ่านและคุณภาพของรูปเล่ม

สำหรับผลการวิเคราะห์ส่วนประกอบด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน ดังกล่าวข้างต้นนั้น มีรายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 3 ดังนี้

การางที่ 3 คะแนนส่วนประกอบของนวนิยายและเรื่องสั้นของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ โดยละเอียด

ลำดับ ที่	ชื่อเรื่อง	โครงเรื่องและ เนื้อเรื่อง(21)	ตัวละคร (21)	ฉาก (21)	บทสนทนา (21)	ทัศนะหรือ ปรัชญาของ ผู้แต่ง(21)	ประโยชน์ที่ผู้อ่าน ได้รับ (21)	ความนิยมของผู้อ่านและ คุณภาพของรูปเล่ม(21)	รวม (147)
1	กิ่งไม้	21	20	21	21	11	21	11	126
2	กุสศตรีของตุลย์	18	19	13	16	8	17	17	108
3	กุหลาบไทรหนาม	15	20	21	18	13	21	13	121
4	เกิดแฉวเป็นคน	21	21	21	21	21	21	18	144
5	ขุมินกับปูน	19	21	21	21	9	21	12	124
6	ชวานอกนา	21	21	21	21	21	21	20	146
7	คนฆ่าปล	19	21	21	21	21	21	19	143
8	ครูสอนกลืน	18	19	19	18	10	18	17	119
9	ความรู้รักสี่เพลิง	20	21	21	21	21	18	19	141
10	กุญยานอย	19	21	21	18	15	21	16	131
11	กุญยาพัฒนา	20	19	10	16	12	21	16	114
12	กุญยาลือสาวท	17	16	16	15	5	16	16	101
13	กุญยมอขายควย	21	21	21	21	18	21	19	142
14	เครื่องแบบสี่ขาว	20	21	21	21	21	21	19	144
15	ใครกำหนด	21	21	21	18	17	21	12	131
16	จอมนาง	18	21	19	16	13	18	16	121
17	จิตรรา	21	21	21	16	11	18	18	126
18	เจ้าพระยา	7	17	18	13	9	15	16	95
19	เจ้าหลอน	21	21	21	16	5	18	18	120

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อเรื่อง	โครงเรื่องและ เนื้อเรื่อง(21)	ตัวละคร (21)	ฉาก (21)	บทสนทนา (21)	ทักษะหรือ ปรัชญาของ ผู้แต่ง(21)	ประโยชน์ที่ผู้อ่าน ได้รับ (21)	ความนิยมของผู้อ่านและ คุณภาพของรูปเล่ม(21)	รวม (147)
20	ชนินทรหาแม่	19	19	19	16	15	21	16	125
21	ชลาสัย	15	18	20	18	13	21	18	123
22	ชฎา	19	21	20	19	14	21	18	132
23	ทำบุญในดวงจันทร์	19	21	21	21	14	21	13	130
24	โตฟ้าสู่คราม	21	21	21	21	21	21	20	146
25	ทางโค้ง	20	21	21	21	21	21	17	142
26	ทำไม	19	21	21	21	21	21	20	144
27	นายอำเภอที่รัก	20	21	21	21	21	21	19	144
28	น้ำฝน	19	21	19	16	10	15	16	116
29	บ้านเกิด	16	21	21	17	15	21	10	121
30	บ้านโลกีย	15	21	21	19	15	21	16	128
31	บุหลันข้างแรม	13	21	19	16	6	19	19	113
32	ประทีปอธิษฐาน	15	21	21	19	16	21	17	130
33	ปราสาทมืค	6	20	15	15	4	18	17	95
34	ผู้พิชัย	21	19	21	21	15	21	12	130
35	แผนดินนี้ยังร่มเย็น	20	21	21	21	21	18	20	142
36	เพื่อนรัก	20	21	21	21	20	18	20	141
37	เมรี	17	21	13	16	13	19	16	115
38	เมืองแก้ว	20	21	21	21	21	21	18	143

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อเรื่อง	โครงเรื่องและ เนื้อเรื่อง(21)	ตัวละคร (21)	ฉาก (21)	บทสนทนา (21)	ทัศนะหรือ ปรัชญาของ ผู้แต่ง(21)	ประโยชน์ที่ผู้อ่าน ได้รับ (21)	ความนิยมของผู้อ่านและ คุณภาพของรูปเล่ม(21)	รวม (147)
39	แบบมาย	19	21	17	21	17	21	17	133
40	ยิงแห	18	21	16	18	12	18	16	119
41	รักนั้นเป็นฉันทิ	16	19	19	16	16	21	16	123
42	ริชยา	15	21	21	20	12	21	16	126
43	ฤทธิมลกับชวนชม	21	21	19	19	16	21	16	133
44	ลอคศักดิ์สินใจ	19	21	18	16	8	18	16	116
45	อวางรัก	15	21	21	21	17	21	12	128
46	วงเวียนชีวิต	21	21	21	21	21	21	19	145
47	วันหนึ่ง	18	20	21	21	21	21	14	136
48	สุลิมาส	17	19	19	15	6	13	16	105
49	สามอุนงก	19	21	21	18	18	21	17	135
50	สาวแก	20	15	19	16	8	17	16	111
51	หลง	19	21	21	18	17	21	12	129
52	หลานสาวคุณหญิง	19	21	21	21	19	20	16	137
53	เหนือแผ่นดินทอง	14	18	19	18	13	17	16	115
54	อชา-อนุช	20	21	21	21	18	18	17	136
55	อนุรักษ์	16	15	19	15	2	6	13	86
56	อรุณสวัสดิ์	20	21	21	21	21	21	20	145
57	อันความดี	14	16	20	18	15	17	16	116

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อเรื่อง	โครงเรื่องและ เนื้อเรื่อง(21)	ตัวละคร (21)	ฉาก (21)	บทสนทนา (21)	ทักษะหรือ ปรัชญาของ ผู้แต่ง(21)	ประโยชน์ที่ผู้อ่าน ได้รับ (21)	ความนิยมของผู้อ่านและ คุณภาพของรูปเล่ม(21)	รวม (147)
58	ออมสิน	21	21	21	21	10	21	16	131
59	อีสา	21	21	21	21	16	21	13	134
60	โอมากา	21	21	21	21	21	21	18	144
61	ไอ้ชนิด	20	17	20	17	9	21	13	117
62	ไอ้หนู	20	17	21	15	8	11	14	106

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้นำคะแนนส่วนประกอบที่ได้ในแต่ละค่านมาหามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏในตารางที่ 4 ดังนี้
 ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยของส่วนประกอบทั้ง 7 ค่าน ของนวนิยาย และเรื่องสั้น รวม 62 เรื่อง

ค่านที่	ส่วนประกอบ	$\bar{X}$	S.D.
1	โครงเรื่องและเนื้อเรื่อง	18.29	3.04
2	ตัวละคร	20.06	3.56
3	ฉาก	19.69	2.25
4	บทสนทนา	18.66	2.36
5	ทัศนะหรือปรัชญาของผู้แต่ง	14.48	5.27
6	ประโยชน์ที่ผู้อ่านได้รับ	19.32	2.79
7	ความนิยมของผู้อ่านและคุณภาพของรูปเล่ม	16.27	2.49

จากตารางที่ 4 นี้แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ตัวละคร รองลงไปได้แก่ ฉาก และ ประโยชน์ที่ผู้อ่านได้รับ ค่าเฉลี่ยค่าน ทัศนะหรือปรัชญาของผู้แต่ง ได้คะแนนน้อยที่สุด โครงเรื่องและเนื้อเรื่อง กับ บทสนทนา ได้คะแนนใกล้เคียงกัน ข้อดีและข้อบกพร่องในผลงานของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ

ลักษณะการเขียนของม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ให้รายละเอียดไว้แล้วในบทที่ 2 ผลงานในช่วง พ.ศ. 2515 จนถึงปัจจุบัน ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิจารณ์หนังสือมาก เพราะได้รับรางวัลจากการประกวดวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ของคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติหลายครั้ง จึงมีรายละเอียดดังนี้

วงเวียนชีวิต ได้รับรางวัลประเภทนวนิยายยอดเยี่ยม พ.ศ.2515 ปีที่พิมพ์ 2515 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์รวมสาส์น ข้าวอกนา ได้รับรางวัลประเภทนวนิยายยอดเยี่ยม พ.ศ.2516 ปีที่พิมพ์ พ.ศ.2516 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์บรรณกิจ-เทรคคิง ท่าไม้ ได้รับรางวัลชมเชย พ.ศ.2517 ปีที่พิมพ์ พ.ศ.2518 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์คลังวิทยา แผ่นดินนี้ยังร้อนรมย์ ได้รับรางวัลชมเชย พ.ศ.2519 ปีที่พิมพ์ พ.ศ.2520 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์บรรณาคาร และ โตฟ้าสีคราม ได้รับรางวัลชมเชย พ.ศ.2520 ปีที่พิมพ์ พ.ศ.2521 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์คลังวิทยา¹

จากการอ่านและวิเคราะห์เนื้อหาโดยละเอียดของนวนิยายและเรื่องสั้นของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ทั้ง 62 เรื่อง พอสรุปข้อดีและข้อบกพร่องในผลงานของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ดังนี้

ข้อดี

1. ตัวละคร ตัวละครของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ มีลักษณะเป็นกนตามความเป็นจริง มีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยไปตามเหตุการณ์ในเรื่อง และยังเป็นตัวแทนของคนในยุคสมัยนั้น ๆ ตัวอย่างในข้อนี้มีอยู่แทบทุกเรื่อง ตั้งแต่เรื่องแรกจนถึงเรื่องล่าสุดของผู้ประพันธ์ ผู้วิจัยของยกตัวอย่างลักษณะของตัวละครใน วงเวียนชีวิต ที่ อิงอร สุพันธุ์วิช ไก่วิจารณ์ไว้ใน "อภิศาสตร์พิจารณ์" ซึ่งแสดงถึงความเป็นปुरुชนธรรมคาอย่างสมจริง ดังนี้

¹สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย, เอกสารเนื่องในงานออกงานงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี 2519 1-8 กุมภาพันธ์. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพินยา, 2519), หน้า 3.

แสนดี มีทั้งส่วนดีและส่วนเสียอยู่ในตัวของเธอเอง ส่วนดีของเธอ ก็คือการที่เธอรักเกียรติยิ่งกว่าเงิน เธอไม่ยอมขายตัวให้กับผู้ชายที่ชื่อเธอ เช่น นายคิอุ ผู้เป็นนายจ้าง ส่วนเสียของเธอก็คือ เธอเป็นคนมีทิฐิแรงและผูกใจเจ็บอย่างลึกซึ้ง เธอมีใค่ก่าหนึ่งถึงความปรารถนาที่ซ่อนอยู่ในจิตใจของเธอเอง แต่มุ่งที่จะเอาชนะผู้ชายคนหนึ่งที่เปลี่ยนวิถีชีวิตของเธอจากกรูบานนอกมาใช้ชีวิตในกรุง เธอพยายามมองหาหนทางที่จะทำให้ตัวของเธอรุ่งเรืองไปเท่าเทียมหรือสูงกว่าราชิต เธอก็ตัดสินใจเลือก นายพลมัท แทนที่จะเลือกวิญญู เพราะเธอเล็งเห็นไควหากเธอเลือกวิญญู ชีวิตของเธอก็จะเป็นสิ่งธรรมดา ไม่น่าสนใจ หากเธอเลือกนายพลมัท ชีวิตของเธอก็จะก้าวเขาไปสู่ระดับของสังคมชั้นสูง เธอมีความสุข ความฉลาดที่ดึงดูดความสนใจของนายพลมัท เพราะความสุขและความฉลาดทำให้เธอเข้าไปสู่ตำแหน่ง "คุณหญิง" ไค่กาย ผู้เขียนไค่สอดแทรกความรู้สึกขัดแย้งไว้ในตัวแสนดีไม่น้อย เช่น เธอไม่เต็มใจกับการเลาโลมของพลตรีบัท แต่เธอก็ยอมทนเพราะเป็นหน้าที่ของภรรยา และเธอก็ยังไค่รับประโยชน์หลายอย่างจากเขา เธอไม่รักนายพลมัท แต่เมื่อเขาถึงแก่กรรมด้วยอุบัติเหตุ เธอก็เสียใจอย่างจริงจัง เมื่อนึกถึงความดีและความสุขต่าง ๆ ที่ไค่รับจากเขายามที่เขามีชีวิตอยู่นอกจากแสนดีแล้วก็มีชีวิตละครอื่น ๆ เช่น วิญญู รังสรรค์ นัท นักรบ ผู้พิทักษ์ เขามีทั้งส่วนดีและส่วนเสียอยู่ด้วยกัน ส่วนดีของเขา ก็คือการที่เขาซื้อสตัคต่ออาชีพ ไม่เห็นแก่เงินสินบนต่าง ๆ มีความจริงใจเสมอตนเสมอปลาย เขามีความห่วงใยและปรารถนาดีต่อแสนดี เขามีความปรารถนาที่จะเห็นแสนดีกลับไปใช้ชีวิตธรรมดาๆ เป็นแคชเชียร์ร้านอาหาร เขาปกป้องและช่วยเหลือแสนดี แต่เขาก็เป็นมนุษย์ผู้ชายธรรมดาๆ มีกิเลส มีคตัพรากะ เขาใช้ชีวิตอย่างอิสระ และมีความสัมพันธ์ลับๆ กับแม่หมายชื่อ ตฤายรัตน์ เขาปฏิเสธที่จะรับเงินสินบน แต่ยอมรับเงินจากผู้หญิงที่เขามีความสัมพันธ์ด้วย เขามีทางออกที่จะเลี้ยงความละลายชุนนี้ไค่โดยการตอบแทนผู้หญิงคนนั้นด้วยเงินเป็นครั้งคราว ไค่กรณินนี้อาจเปรียบกับเรื่อง "หัวใจมีคิน" ของ ประชา พนวิวัฒน์ ไค่ ก็ การที่ผู้ชายมีอาชีพชนิดหนึ่ง ก็ การเป็น "ผู้เช่า" ของผู้หญิงที่มีเงิน แต่ผู้ชายใน "หัวใจมีคิน" จะรับแ่เงินจากผู้หญิงเท่านั้น ส่วนวิญญูใน "วงเวียนชีวิต" มีไค่กัจะรับเพียงอย่างเดียว ไค่บางครั้งที่มีเงิน เขาก็จะนำเงินมาไค่ผู้หญิงนั้น วิญญูมีไค่ทำเป็นอาชีพ แต่เขาทำเพราะความรักสนุกในชีวิต นอกจากนั้นผู้เขียนยังวาดภาพตัวละครไปในแบบต่าง ๆ กันไปอีก เช่น ชีวิตของ ประจิต ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่มีเมียน้อยและทิ้งเมียหลวง พลอยแสง ลูกเจ้าเมืองเก่า เขาไปมีชีวิตหัวพันกับชายที่มีลูกเมียแล้ว ราชิต ผู้มีความทะเยอทะยานอาศัยบารมีของพ่อตาเข้าไปสู่ตำแหน่งข้าราชการที่ก้าวหน้า ชมพู พารคเนอร์ที่กินยาตายแต่รอดมาไค่ พวงทอง ผู้ยอมแพ่แก่ชีวิต มารศรี -

ผู้ประจบประแจง เก่ง ฯลฯ ผู้เขียนได้นำชีวิตของคนพวกนี้เข้ามาเกี่ยวข้องกับใน
สังคม และพยายามถ่ายทอดความเป็นปुरुชนธรรมดาในตัวละครทุกตัว เช่น ความ
รู้สึก โกรธ เมื่อมีใครมาจับจุดที่ตนต้องการปกปิด หรือความรู้สึกไม่พอใจในยามที่
ถูกคนอื่นตำหนิติเตียน หรือความหึงหวงของสตรีที่สามีไปมีเมียคนอื่น ฯลฯ¹

2. ฉาก ฉากในนวนิยายของ ม.ล. ศรีฟ้า มหากรรม มีการบรรยายสถานที่
และบรรยากาศที่มีจริง ถูกต้องตามความเป็นจริง และแสดงความสามารถในการสร้าง
จินตภาพของผู้ประพันธ์ สามารถบรรยายให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพได้ รวมทั้งแสดงลักษณะ
สิ่งแวดล้อมของสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างฉากใน ใต้ฟ้าสีคราม ดังนี้

หูลอนไม่รู้สึกเลยว่า ขณะที่หล่อนกำลังเหวี่ยงโหลโคลนย้อยอยู่บนรถประจวบ ทาง ลีเจิ้ง
ก็เพิ่งลงจากรถสองแถวเล็กเก๋า ๆ ซึ่งมีขึ้นคอยลงคอยเพียงวันละเที่ยวเฉพาะ
เวลาหนาแดงและหนาขาว ส่วนหนาฝนต้องขนาดรถจีพิจึงจะไต่ไปตามถนนแคบๆ
เป็นหูลอนเป็นบ่อและเป็นโคลนไต่ มีหน้าข้างถนนยังคึกเคิบไปตามโหล เขามางตอน
ต้นอย่างนาฤดูแล้วเสียอีกควาย

ยัง ยังไม่ถึงหมู่บ้านของลีเจิ้ง เขาจะต้องเดินไปตามทางแยกเล็ก ๆ ลึกเข้าไป
อีกเกือบสิบกิโลจึงจะถึงถิ่นของเขา

ลีเจิ้งโบกมือขวาให้คนขับ แล้วจึงลุ่มมือลงดึงหูผ้าที่พาดไว้กับโหลให้กระชับ
มือซ้ายเหวี่ยงกระเป๋าวางใบขึ้นวางบนบ่าซ้าย แล้วก็ออกเดินลงไปตามทางซึ่งลาด
ลงไปก่อน เพื่อไต่ขึ้นสู่คอยอีกลูกหนึ่ง โคน คอยโนนที่พวกเขาอยู่กัน... บนภูเขาดู
สูงอย่างนี้คงอาทิตย์ลับขอบฟ้า นานาฬิกาที่ข้อมือของลีเจิ้งบอกเวลาหกโมง แต่
ฟุ้งก็ยังสว่างมองต่ำลงไปที่เชิงคอยดูเล็กยัง เห็นดวงอาทิตย์ทอดแสงเรืองแสงตาม
อยู่

จากถนนบนคอยลีเจิ้งเดินลงไปตามทางแคบ ๆ เล็ก ๆ สุ่มเขา แล้วก็เดินถัด
จากหุบเขาขึ้นสู่คอยอีกลูกหนึ่ง หมู่บ้านของลีเจิ้งอยู่คานหลังคอยลูกนี้เป็นที่ราบบน
คอยที่คอกกับคอยอีกลูกหนึ่ง

¹ อิงอร สุพันธ์วิณิช, "นวนิยายที่ไต่รับรางวัล," อักษรศาสตร์พิจารณา

ว่าที่จริงทิวเขาอันยาวเหยียดนี้ ประกอบด้วยคอกไม้ที่จุกจุกต่อจุกจุก เมื่อ ลีเจิ้งยังเด็ก คุณเหมือนโลกของเขาที่คอกอยู่เหล่านี้ เขารู้สึกว่ามันไม่มีที่สิ้นสุดเอา เสียเลย มันทอดตัวยาวเหยียดไปตามขอบฟ้าสุดลูกหูลูกตา ลีเจิ้งรู้สึกอูหมั่นใจเอา อากาศอันโล่งและบริสุทธิ์เขาไปเต็มปอด การเกิดขึ้นสู่ที่สูงมองลงต่ำบางเป็นระยะ ทางกับสัมผัสโลไมทำให้เขาเหินหนี้อยู่... โลกแบนเขาไปทุกทีลีเจิ้งเดินตาม ไรที่เขียวขมอมควยพืชพันธุ์ ไรขาวโพล ด้ว มันฝรั่ง แลวกั๊กะหล่ำปลี แพรกควย สวนทอ...

3. ทศนคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่ในเรื่อง ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มีที่จะแฝง ทศนคติหรือปรัชญาไว้ในนวนิยายที่ตนเองแต่งเสมอ และมีอยู่แทบทุกตอน ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ เคยให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยว่า อยากให้ผู้อ่านได้อะไร ๆ จากการอ่านในแต่ละ ตอนบ้าง เพื่อให้คุ้มค่ากับเงินและเวลาของผู้อ่านที่ใช้ไปในขณะอ่านนวนิยาย² ผู้วิจัยขอ ยกบางตอนจาก กนกนาบ ที่แสดงทศนคติของตัวละครเกี่ยวกับความรัก ดังนี้

"ฉันอาจจะทำอะไรเลวทรามต่ำช้า มีชีวิตในอดีตเหลว ๆ แหก ๆ แต่ไม่ว่า อะไรที่ฉันทำลงไป ไม่เคยทำเพราะความหลงความลืมตัวเลย ฉันมีสติเสมอ แม่ แต่... เรื่องส่วนตัวอย่างกินนี้เคียวนี้"

หลอนชัยผ่นสลายของภีมอีกครั้งหนึ่ง พุทที่เล่นที่จริงว่า
"ในบรรดาพวกหมอของฉัน"

หลอนกั้วหัวเราะกำๆ "หมอ"

"จริงๆอยู่ เธอเป็นคนที่ถูกใจที่สุด แต่ฉันอาจจะเลิกรักเธอกับเธอเมื่อไหร่ก็ได้ ฉันไม่ยอมหลงเธอหรือภีม ชีวิตของฉันสำคัญยิ่งกว่าคนอย่างเธอ หรือผู้ชาย ทุกระเภทเธอมากนัก อุบายหาวาคูถูกเลย ทรรศนะของฉันมันเป็นอย่างนี้เอง ผู้หญิง ที่ห่มทุกสิ่งทุกอย่างให้ผู้ชายหมด แม่ก่อนาคตของตัวเอง ฉันว่าใจอย่างนี้... นินหมายถึงผู้หญิงอายุขนาดฉันนะ ไม่ใช่เด็กสาวอายุสิบเจ็ดสิบแปดขวบหรือหว่าเจ้า-

¹ ศรีฟ้า, โกฟ้าสีคราม, 1: 61 - 64.

² สัมภาษณ์ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

อารมณ์ บุษารักยิ่งกว่าชีวิตอะไรทำนองนั้น เด็กวัยนั้นไม่เกี่ยว..."¹

ตัวอย่างอีกตอนหนึ่งจาก คนบาป ที่แสดงทัศนคติของผู้ประพิ์เซในค่านศาสนา
ดังนี้

"ใคร ๆ ก็พูดอะไรได้ทั้งนั้นแหละกรับคุณ โลกภายนอกไม่ใช่กอบแวนต์ ทุกคน
จะโคบริสุทธิยศคุณ ไม่มีเสียงนินทาหาราย"

ก็มีตอปากพูดลอย ๆ ของหลอน เมื่อเห็นหลอนยังนั่งฉันอยู่
"ผมว่าคุณจะบาปนะ คุณชิตาเทพภาคุณทั้ง เสียงนินทาคุณแมของคุณมากเกินไป
ศาสนาพุทธนะพ่อแม่คือพระ ถึงยังงี้ ๆ ก็ต้องเคารพบูชา"

"ศาสนาไหน ๆ ก็เหมือนกันทั้งนั้น"
ชิตาเทพกล่าวเสียงเครีบุด หน้าใสบริสุทธิของหลอนก็ดูเกรียกเหมือนเสียง
"ไม่มีศาสนาไหนในโลกที่ไม่สอนลูกให้เคารพบูชาพ่อแม่ เพราะงั้นฉันถึงไม่ได้
พูดเรื่องนี้กับคุณแม่ แต่พูดกับคุณ มันอาจไม่ใช่ความผิดของคุณแม่..."

หลอนแวนจ้งหวะนึคหนึ่ง แล้วจึงพูดต่อไปด้วยเสียงชัดเจน
"กณูบางคุณอยากโคแตเงิน จนไม่มีกถึงอะไรทั้งนั้น ฉวยโอกาสเอาความหลงผิด
ความงาเหว"

"ไซชิกรับ คุณชิตาเทพ ในโลกนี้อะไรจะสำคัญไปกว่าเงิน มันทำคนธรรมดา ๆ
ไหกลายเป็นเหวคาไปโค ทำแม่แตหมาไหกลายเป็นกนก็โค..."

ก็มีหัวเราะเสียงต่ำ ๆ
"อย่างคุณมีมากเสียจนเห็นเหมือนก้อนกรวด ก้อนทราย มันจะไปสำคัญอะไร ?"

.....
"ผมรู้ว่าคุณอยากไหคุณแม่ของคุณเป็นเหมือนทวารูบให้สุขกับที่คุณเคารพบูชา ผม
เองก็เคยเป็นลูกที่อยากไหแม่ของตัวนี่งออยู่บนแทนบูชา อย่างเดียวกับคุณนี่แตและ
คุณชิตาเทพ แตชีวิตมนุษย์ไม่ใช่พระ ไม่ใช่รูปเคารพ ที่จะจับเอามาตั้งตรงไหนก็ได้
คุณไม่รู้จักความคินรณของมนุษย์หรือ เพราะคุณไม่เคยกุงคินรณ ชีวิตนอกกอนแวนต์
นอกโบสถ์ นอกวัดนะ ทุกชีวิตตองคินรณควยกันทั้งนั้น เพื่ออยู่ เพื่อกิน แลวก็..."

---

¹สีฟ้า, คนบาป (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รวมสาส์น, 2517),
2 : 52 - 53.

ขอโทษเถอะครับ เพื่อสรุปตามธรรมชาติ...บางทีไฉอย่างหลังนี้สำหรับคนบางคน จะสำคัญยิ่งกว่าเรื่องอยู่เรื่องกินเสียอีก"¹

ใน เกิดแล้วเป็นคน ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้แสดงความกึกกั้นอันเป็น เครื่องสอนใจ ปลุกปลอบใจให้ต่อสู้กับชีวิตว่า

เราไม่ใช่คนที่ชอบนั่งเศร้าสร้อยอยู่กับอดีต คนเราเมื่ออดีตนึกหวังหรือนึกพลาด ไปแล้วควรจะต้องลืม หรือไปก็ให้มันเป็นเพียงแคเครื่องสอนใจ เกือบใจ คนเรา เรียบรู้ออดีตใด แต่ต้องอยู่เพื่อปัจจุบันหรืออนาคต ไม่ใช่นั่งคร่ำครวญทวนหาถึงสิ่งที่ มันไม่กลับคืน ไม่ยอมหลั่งมาแล้ว²

จะเห็นได้ว่า หัตถคดีหรือความกึกกั้นของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ที่ปรากฏ ในนวนิยายแต่ละเรื่อง มักเป็นข้อความหรือบทสนทนาที่แสดงความกึกกั้นอย่างกลมกลาย น่าอ่าน น่าคิด และน่าไตร่ตรองมาก หัตถคดีของผู้ประพันธ์ให้แง่คิดต่าง ๆ อย่างกว้างขวางแก่ผู้อ่าน และบางอย่างผู้อ่านบางคนสามารถนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติหรือแนวคิด เห็นของตนได้ จึงนับได้ว่าผลงานของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ เป็นผลงานเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง

4. ภาษาและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง ชักเจน และมีความคมคายหลายตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทสนทนาในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ มีลักษณะเป็นบทสนทนา ในชีวิตจริง แสดงอุปนิสัย บุคลิกลักษณะและอารมณ์ของตัวละครในชักเจน และเหมาะสม กับตัวละครแต่ละตัวซึ่งอยู่ในสังคมช่วงเวลานั้น ๆ ตัวอย่าง เช่น

¹ เรื่องเดียวกัน, 1 : 438 - 441.

² ศรีฟ้า, เกิดแล้วเป็นคน, หน้า 527.

หม่อมเจ้าหญิงอุมาวรางษี แม่ริบโอบอุ้มแน่น หักดันทุ่มปรีชาปรีชาไว้ชั้นระริก แว
เนตรจ้องจ้องอยู่บนใบหน้าของหม่อมมารดา บงความเจ็บช้ำและผูกพันจนเห็นโคซัค
"มีความจำเป็นเหลือเกิน จนแม่ไม่อาจหลีกเลี่ยงใครแล้วหรือจะ แยกไปจากการ
แต่งงานกับนายเมง ?"

"เขาเปลี่ยนชื่อเป็นเมงแล้ว" หม่อมอรตึงซิดา ท่านหญิงเกินหัวเราะเบา ๆ
ควยสุรเสียงขมขื่น

"จะเมงหรือเมงก็ไม่พ้นเชื้อชาติจีนไปได้ หญิงไม่เคยคิดเลยว่าความรูปร่าง
ของนายเมงจะทำให้แม่ลืมนึกถึงเกียรติของแม่ ลืมนึกถึงเสด็จพ่อ ลืมแม่กระทั่ง...
นึกถึงหน้าของลูกของแม่ ฮี หม่อมเจ้าหญิงอุมาวรางษีมีขอเลี้ยงเป็นเจก งามหนา
เหลือเกิน"

"หญิง" หม่อมอรอุทาน ดวงหน้าที่ยังงงงามเปล่งปลั่ง แม่จะล่วงเข้าวัยกลาง
คนแล้ว ก้อนขางถึงแสดงความไม่พอใจ

"นึกไว้มองว่าแม่เป็นแม่ของหญิง แม่หญิงจะเป็นเจ้า แม่จะเป็นคนธรรมดา
คาม การออกจากทองแม่ของหญิงนั้น ไม่คิดไปจากสามัญอื่น ๆ เลย ขอบใจ
หญิงที่เตือนแม่ให้นึกถึงเสด็จพ่อ นึกถึงเกียรติของการเป็นหม่อม"¹

ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ไขถ้อยคำสำนวนและภาษาที่ผ่านการขัดเกลาแล้ว
เป็นอย่างดี ทำให้ผู้อ่านเกิดความจับใจในความงดงามของภาษา ตลอดจนความหมายที่
ลึกซึ้งกินใจ เช่น

ในปุณณกรรมคานัน ความดีบริสุทธิ์แท้ที่เคี้ยว... หายาก ความชั่วช้าดูราว
ที่เคี้ยว... ก็หายาก มอญไปที่ความดีเอนของวางให้กิเลสและความชั่วเอนที่
ผงธุลีของความดีเขาแทรก... ความชั่วอย่างปีศาจของปุณณบางกน สวรรค์จึงยัง
มีที่ว่างอยู่บางสำหรับเขา...²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ จุลลดา ภักดีภูมินทร์, ปราสาทมืด, (หน้า 1 - 2.

² ศรีฟ้า, คนบาป, 1: 1.

5. แนวการเขียน ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ มีวิธีการเขียนที่มุ่งใจผู้อ่าน คือ มีการบรรยายถึงต่าง ๆ และแทรกอารมณ์ขัน เดียดสี เหน็บแนม ประชดประชันสังคม ในยุคปัจจุบัน และในตอนจบของเรื่องมักจะทิ้งปมปัญหาให้ผู้อ่านคิดต่อเอาเองว่า เรื่องจะลงเอยอย่างไร ผู้ประพันธ์ไม่นิยมเขียนแบบ happy ending คือตอนจบให้พระเอกนางเอกแต่งงานกันด้วยความสุข ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ให้เหตุผลว่า การจบโดยให้พระเอกนางเอกแต่งงานกันนั้น ไม่น่าจะเป็นความสุขที่ถาวร เพราะการแต่งงานกล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตคู่ ที่จะต้องมีความสุขและความทุกข์ชดเชยกันไป¹

ตัวอย่างการเขียนเชิงเดียดสีประชดประชันสังคม จาก วงเวียนชีวิต

"ทำอะไรเดี๋ยวนี้ไม่มี "เส้น" มักจะไปไม่รอดดอกกะ , ที่เคยผูกคือประจำใจ ก็นิวมาว... สุจริตคือเกราะบังตราศรพอง... คุณออกจะเภาไปแล้วสำหรับคุณนี้ ต้องเปลี่ยนใหม่เป็น... เส้นใหญ่คือเกราะบัง ตราศรพอง "²

และใน คนขาย ก็มีข้อความในลักษณะเดียดสีสังคมว่าเงินเป็นใหญ่กว่าเกียรติ ข้าราชการควรจะกอบโกยกันมาก ๆ แล้วเกียรติก็จะตามมาเอง

"มันเอาเงินมาให้รีเปลา คุณทู่ ? อยู่ไปรับของมันนะ เงินฉัปรียสี่กะบาลยังงั้น มันไปรีดไถไปโกงใครเขามาบุงก็ไมรู"

มีมุขะงัก หันกลับไปเปิดประตูแล้วก็ไขล เข้าไปเพียงกริ่งตัว ทอมด้วยเสียง อุทานว่า

"โหดตายเถอะ ช่างมีแต่คนหยิ่งในเกียรติอะไรอย่างนี้ ? พูทโฑ... คุณสารรูปคนแบกเกียรติเอาไวเสียบางซี คุณานของ คุณ... แม่แต่เมียก็ตองช่วยทำงานหา กินงก ๆ แนะ คุณอาศุกโศคนุไมเคยมีโชค เงินสมัยนั้นะ เขาไมค่านึงกันดอกวาท

¹สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ, 27 มกราคม 2521.

²ศรีฟ้า, วงเวียนชีวิต (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รวมสาส์น, 2517),

หามาได้จากทางไหน ขอให้ใคร่ชื่อว่ามีเงินก็พอแล้ว ไม่เชื่อลองลากสุารูปอย่างนี้
 เขาไปในสังคมซี เป็นชั้นเอกยังงี้แหละ จางูให้ก็สู้เสมียนที่มีรถยนต์ซี มีเงินเป็น
 ปีก ๆ ไม้โค โบนมันถึงเสียเดอะไอเกียรตึมา ๆ บอ ๆ กอบโกยกับเขาบาง แลว
 จะศุภโชคสมชื่อ"¹

ขอบกพรอง

1. ตัวละคร ผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ มีข้อบกพร่อง
 เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่น่าผิดพลาด คือ ชื่อของตัวละครที่ไม่สำคัญ มักจะกล่าวไว้ไม่ตรง
 กัน เช่น เรื่อง วงเวียนชีวิต เล่ม 1 หน้า 131 ชื่อของตัวละคร ชื่อ "นายคิลก"
 ผู้ประพันธ์ระบุในบทสนทนาว่า ชื่อเดิมของนายคิลกคือ "เสี่ยตัน" แต่ในหน้า 261 เล่ม
 เดียวกัน กลับปรากฏว่าชื่อเดิมของนายคิลก คือ "เสี่ยลก" ผู้วิจัยขอยกข้อความทั้ง 2
 ตอนมาแสดง ดังนี้

เล่ม 1 หน้า 131.

"ผมอยากจะคุยกับคุณแสนมานานแล้ว แต่ไม่มีโอกาสเหมาะสักที จะขอคุยใน
 เวลาทำงานของคุณก็กลัวว่า เสี่ยตันจะคอนเอา"

"เสี่ยตัน...?"

"คุณคิลกนั่นแหละครับ พวกเจกเขาเรียกกันว่า เสี่ยตัน ชื่อเดิมของเขาว่า
 อย่างนั้น"²

เล่ม 1 หน้า 261.

"หลอนอยากจะไล่นายคิลก แต่หลอนก็ทำไม่ได้ อย่างที่รู้สึกได้แต่เบี่ยงกายหนี
 ไหลๆออกมาอีก
 หลอนไคยีนเสี่ยงบุรุษคังแวง ๆ มาว่า
 "ของเสี่ยลกแน..."

¹ศรีฟ้า, คนบาป, 1: 16 - 17.

²ศรีฟ้า วงเวียนชีวิต, 1: 131.

"เสี้ยบลูก" คือนายติลลิก เมื่อยังเด็กเขาชื่อเด็กชายลก หอจุมาจากโรงเรียนมัธยม ก็เติมคำว่า "ติ" เขาขางหน้าชื่อ กลายเป็น "ติ-ลก" ไบไซ "ลก" อยางชื่อเต็ม ในวงธุรกิจบางคนก็ยังเรียกเขาว่า เสี้ยบลก เหมือนกับนักธุรกิจอีกหลาย ๆ คน ที่เรียกกันว่า "เสี้ย" ¹

นอกจากชื่อของตัวละครที่ไม่สำคัญจะนิคพลาคลัสสันแล้ว นวนิยายบางเรื่อง ของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ในระยะแรก ๆ ก็มีตัวละครมากเกินไป จนผู้อ่านจำชื่อตัวละครไม่ได้หมด และตัวละครบางชื่อก็ไม่ได้มีบทบาทอะไรเลยในเนื้อเรื่อง ตัวอย่าง เช่น เรื่อง "หลง" มีชื่อตัวละครถึง 20 ชื่อ เรื่อง "ขมิ้นกับปูน" มีชื่อตัวละคร 16 ชื่อ เรื่อง "ไกรก่าหนด" มีชื่อตัวละคร 27 ชื่อ เป็นต้น

2. มีการเน้นและย้ำข้อความบางตอนซ้ำ ๆ ซาก ๆ นวนิยายบางเรื่องของ ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ มีการเน้นและย้ำข้อความบางตอนซ้ำ ๆ ซาก ๆ จนทำให้ผู้อ่าน เกรงเกรียคมาก และน่าเบื่อ เช่น ใน ข้านอกนา ผู้ประพันธ์มักจะเน้นให้ "คำ" เกิดความรู้สึกขมขื่นเกิดขึ้นในรูปลักษณะของตนเองและเกลียดผู้หญิงสวย ๆ หลายตอนด้วยกัน ซึ่งเป็นการบีบคั้นใจผู้อ่าน และทำให้หน้าเบื่อ กังวลอย่าง

คำยังเด็กยังไม่รู้จักคำว่า "คานู" ไม่รู้ควยว่าคำนั้นคานูไม่ และดูเหมือนจะคานู ทอวาจาที่ป่าหมอนและพวกชาวบานเขาสรรหามาเรียกมาคามาตลอดเลยน ต่อมาเนิคของคำก็บูเคื่อน

คำไม่รู้คอกวา แท้จริงคำก็เก็บความเกลียดขงขมขื่นฝังเอาไว้ในใจโดยไม่รู้ตัว มันฝังอยู่อย่างลึกก็จริง แต่มันคอย ๆ แทรกรากเติบโตขึ้นในความรู้สึกของคำทีละนิกทีละนิกคอบุคตลอดเวลา จนกระทั่งคำโตเป็นสาว

จิตใจของคำในบางครั้งจึงวิปริต เพราะอำนาจของความเกลียด ความขมขื่นที่เพาะขึ้นมาจากปมคอบบวคความริษยา²

¹ เรื่องเดียวกัน, 1: 261.

² ศรีฟ้า, ข้านอกนา, 1: 17.

คุณผู้หญิงเขาเอาเพื่อนไปเป็นลูก เพราะเขื่อนสวย ความสวยของผู้หญิงให้
ประโยชน์แก่เจ้าตัวต้งแต่ยังเด็ก ต้งแต่ยังไม่ทันโตเป็นสาวเที่ยวหนอ

โดยเหตุที่คำรู้สึกวา ตนแพ่เขื่อน เพราะเขื่อนสวยกว่า ใคร ๆ เขารักเขื่อน
ชอบเขื่อนมากกว่าคำ ก็เพราะเขื่อนสวยกว่าอีก คำจึงเกลียดคุณผู้หญิง ๆ สวย ๆ
จับใจ เมื่อคำเติบโตเป็นสาวขึ้น เกลียด และคุณหมื่นจะอาฆาตมาครายความ
ผู้คนองสวยงามที่คำไม่มีโอกาสจะผู้คนองอย่างเขาได้¹

ป้าหมอนหันมามองคำ ค้อนลุงชาญอย่างมีจริตจะก้านของสาว ๆ

"อู้คำนั้นนะระอะ สงเขาไปให้เขาถึบลงจากภูเขาที่ไม่ทันนะซี"

ไม่มีใครรู้ว่าวาจาของป้าหมอนทำให้คำรู้สึกอย่างไร แม่แต่ตัวของคำเอง คำ
เกลียดที่ป้าหมอนพูดยั้งนั้น เกลียดตัวคำเองที่ทำไม่มันถึงคำใดคำคือเอาเสียจริง ๆ
เกลียดลุงชาญ เกลียดคุณาไฟ และเกลียดคุณทุกคนไม่ว่าใครทั้งนั้น ความรู้สึกของ
คำหมักหมมเอาไวแต่ความเกลียด ต้งแต่อายุเพียงสี่หาขวบ²

คุณนายย้อนหันที่ว่า "แต่เป็นลูกครึ่งผู้รังไม่โชวีจะ ฉันทามเค็กแฉวนี้คุณแล้ว เขา
ว่าแม่คนนั้นสวยมาก "ไม่ชีวีวีชีเพรคำบิคปีเหมือนแม่คนนี้"

อีกแล้ว... เขากระตุนความเกลียดซึ่งในใจของคำอีกแล้ว เขาว่าคำบิคปี
ชีวีวีชีเพร ทำไมคำจะไม่รู

ความเกลียดซึ่งอย่างลึกดัดในใจของคำ ทำให้ใจของคำแข็งกระด้างขึ้นมาอีก
เพราะฉะนั้นเมื่อคำถูกคุณนายจูงมือให้เดินตามคุณนายทอย ๆ "ออก" ไปจากบ้าน
ที่คำเคยอยู่ ต้งแต่อายุเพียงไม่กี่วัน หนาทาคำจึงเฉย ๆ ไม่อาศัยอาวรณ์ ดวงตา
สีเหมือนลูกหวาสูกงอมของคำมีความหวังจายเป็นประกายอยู่ ความหวังสำหรับบ้าน
สวย ๆ และทุกสิ่งทุกอย่างที่ดั่งงามกว่าที่นี่...³

"ก็ลูกพวกเมียเขานะซี ทอนที่ฝรั่งหังคำทั้งชาวมันเข้ามากันเต็มบ้านเต็มเมือง
ตอนนั้นนะ มันมาไซหิงเอาไว นังแมกก็เที่ยวเอาไปฝากเขาเลี้ยง พอโตไซโตเห็น
หนาทาสะสวยก็มาเอาไปเสีย ไอที่ชีวีวีชีเพรก็หังเอาไวกอน"

ทำไมคำจะไม่รู้ว่าเขาหมายถึงคำ ถอยคำที่เขาพูดปาว ๆ ออกมานั้น มันแห่ง
ใจคำของคำเสียเหลือเกิน ถึงจะพยายามเขาช่างตัวเอง หลอกตัวเองสักแค่ไหน

¹ เรื่องเดียวกัน, 1: 27.

² เรื่องเดียวกัน, 1: 31.

³ เรื่องเดียวกัน, 1: 97.

ในความรู้สึกส่วนลึกของคำก้อคที่จะยอมรับความจริงไม่ได้ ความจริงที่ทำให้คำเจ็บปวด¹

ความรู้สึกอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในใจของคำอ้อกอย่างรุนแรง ความรู้สึกนั้นคือ ความขมขื่นและเกลียดชัง...เกลียดทุกอย่าง แมกระทั่งตัวเอง

ทำไมคนเราถึงไม่เลือกเกิดเอาเองได้นอ หากเลือกเกิดได้ คำรงไม่เลือกเกิดเป็นผลพลอยได้ของพ่อที่หิวโหยกามารมณ์และแม่ที่โหยหาแต่เงินคอก

ตั้งแต่เกิดมาคำไม่เคยแน่ใจว่าคำนับถือศาสนาอะไร ถึงแม้อยู่กับคุณนายจรูญศรี คำจะทักบาตรกับพระนอมุแทนคุณนายอ้อยบ่อย ๆ คำก็ตักไปอย่างนั้นเอง เห็นพระสงฆ์คำก็ยกมือไหว้ แต่ไม่ไขว่คว้าความดีมีใส่ศรัทธาอะไร ปฏิบัติตามความเคยชินมากกว่า

คำไม่เคยรู้เรื่องกรรม ฉะนั้นในบางครั้งคำจึงเจ็บใจและน้อยใจในกำเนิดตลอดจนรูปร่างหน้าตาของตัวเองอย่างรุนแรง

อารมณ์หดแทนอันเกิดจากความกดดันและปมค้อยของคำออกจะน่ากลัวอยู่ เพราะดูเหมือนคำอยากจะทำลายทุกอย่างและทุกคนที่มีความสวยความงาม...ความสวยความงามซึ่งคำรู้สึกว่าเขาไม่มีเอาเสียเลย

คำกลับมาส่องกระจกดูตัวเองในทองู แลวกก็ได้แต่เกลียดชังคั่งแค้น หากเป็นหญิงอื่นอาจร้องไห้ด้วยความเสียใจ คว้าความผิดหวัง แต่สำหรับคำ น้ำตาของคำไหลยากมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว²

คำจะใช้เงินแต่ละที่คำยังเสียค่ายคิดแล้วคิดอีก พยายามให้สัมพันธ์คำไม่เคยเสียค่ายเลย มีแต่ความขื่นใจที่ทำให้สัมพันธ์พอใจ

เขาก็ยังไม่เห็นคุณค่าของคำ เพราะคำไม่สวย คำที่ริ้วมีผิวพรรณที่คอยประจานตัวเองตลอดเวลานั่นเอง ริ้วอย่างนี้ ไม่รู้ว่ามันจะเกิดมาทำไม คำเกลียดเหลือเกิน...เกลียดตัวเอง เกลียดพ่อ เกลียดแม่ ที่ทำให้คำเกิดขึ้นมา...³

จะเห็นได้ว่า ผู้ประพันธ์เน้นข้อความดังกล่าวข้างต้นบ่อยครั้งเกินไป จนทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเคร่งเครียดมาก ผู้ประพันธ์จงใจบีบเค้นความรู้สึกขมขื่น เคียดแค้น

¹ เรื่องเดียวกัน, 1:496.

² เรื่องเดียวกัน, 1:74 - 75.

³ เรื่องเดียวกัน, 1:244.

ซึ่งซึ้งในรูปร่างหน้าตาของคำ และความเกลียดชังคนสวยจนมากเกินไป จนทำให้ผู้อ่าน
เกิดความรู้สึก ซึ่งทำให้รรถรสในการอ่านเสียไป

ใน "วงเวียนชีวิต" ก็เช่นเดียวกัน ผู้ประพันธ์ได้ย่ำแล้วย่ำอีกถึงความรู้สึก
ของแสนดี เมื่อพบกับคู่หมั้นเก่าว่า เหมือนน้ำที่ถูกกวนด้วยตะกอนจนขุ่นข้น ซ้ำซากท้อ
ทอน ทำให้หน้าเบื่อหน่ายและบีบคั้นจิตใจผู้อ่านมากเกินไปจนความจำเป็น ดังตัวอย่าง

เหมือนมีกระแสไฟแล่นเข้าสู่ร่างกายหลอน โดยกระทันหัน แสนดีเข้าไปหึ่งตัวชั่ว
ขณะหนึ่ง แลดูเหมือนจะจับสติไว้ได้...บุรุษผู้นั้นเป็นคนอื่นแล้ว เป็นคนที่หลอน
พยายามจะคิดหาหลอนไม่เคยรู้จักเขามาก่อน แต่คราใดที่บังเอิญได้พบเขา หรือ
ไต่ป็นชาวคราวของเขาจากหน้าหนังสือพิมพ์บาง จากปากผู้อื่นบาง ความรู้สึกของ
หลอนก็กลับเปรียบเหมือนน้ำใส ซึ่งใสแต่เพียงสวบนแล้วถูกกวนให้ตะกอนที่ตก
คลั่งอยู่เบื้องล่างขุ่นขึ้นมา...¹

ราชิตกับภริยาของเขาออกไปแล้ว กิริยาท่าทางของราชิตเต็มไปด้วยความภูมิใจ
และยกย่องภริยาของเขา ไม่แน่ว่าจะขำเล็งดูแสนดีสักเพียงแควเดียว
ความรู้สึกของแสนดีเหมือนน้ำซึ่งใสอยู่เพียงเบื้องบน เมื่อถูกกวนตะกอนที่ตกอยู่ก้น
บึงก็ทำให้น้ำใสนั้นขุ่นขึ้นมา แต่ความรู้สึกนั้นถูกบีบคั้นไว้มิดชิด ไม่มีใครล่วงรู้ถึง
ความคื่นรอนอย่างเจ็บปวดภายในใจของหลอน²

น้ำที่นิ่งอยู่จนตะกอนสงบอยู่ที่ใต้น้ำนั้น เมื่อเคลื่อนไหว ก็คล้ายกับว่ามีน้ำใส
สะอาดแล้ว ทว่าพอถูกอะไรกระทบให้ปั่นป่วนขึ้นเพียงนิดเดียว ตะกอนที่นอนกน
อยู่ก็เริ่มกระจายออกแทรกตัวอยู่ในน้ำใส ๆ ให้ขุ่นสกปรกใต้อย่างฉับใจ...
ความรู้สึกบัดนี้ของแสนดีก็เปรียบได้กับน้ำตกตะกอนถูกกวนให้ขุ่นนั้น³

¹ สี่ฟ้า, วงเวียนชีวิต, 1: 103 - 104.

² เรื่องเดียวกัน, 1: 392 - 393.

³ เรื่องเดียวกัน, 2: 329.

สิ่งที่ ม.ล.ศรีฟ้า มหารวรรณ เน้นมากอีกประการหนึ่งคือ "อายุ" ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ นวนิยายเรื่องแรกของผู้ประพันธ์ ชื่อ "ปราสาทมิด" ผู้วิจัยได้ลองนับดู ปรากฏว่ามีการกล่าวถึงอายุถึง 24 ครั้ง ซึ่งนับว่ามากเกินไปจนทำให้ผู้อ่านฉีกสังเกต ดังตัวอย่าง

หมอมอร์เป็นผู้หญิงที่ทำงานทันสมัยแทบทุกอย่าง แม่แต่คูมารังนี่ซึ่งมีชนม์เพียง 21 ก็ตามไม่ทัน ในวัย 39 หมอมอร์ยังสวยงามเปล่งปลั่งควรจะเป็นพี่ของคูมารังนี่มากกว่าจะเป็นแม่ของท่าน หมอมอร์อุทิศเวลาถวายตัวต่อเสด็จในกรมตั้งแต่อายุ 16 มีโอรสธิดา 2 องค์ คือ มจ.ชายพงศศิครา และ มจ.หญิงคูมารังนี่ เมื่อคูมารังนี่มีชนม์ได้ 2 ขวบ พงศศิคราเพียง 5 ขวบ เสด็จในกรมก็สิ้นพระชนม์¹

ท่านหญิงชะงักเล็กน้อย สายเนตรจับจ้องอยู่ที่ร่างเล็กกระจอยร่อนบนรถเข็น รางนั้นน่าจะเป็นเด็กหญิงอายุ 10 ขวบ แทนที่เป็นร่างของเด็กสาวในวัย 14 ผิวขาวนุคผอม ใบหน้าอ่อน คุโรเคียงสา...²

"คิดถึงเสด็จพระองค์หญิงเพคะ โถ ถ้ายังทรงพระชนม์อยู่คงปลื้มพระทัย คุเถิด เมื่อเสด็จไปนอก พระองค์ยังเล็งนึกเคี้ยว กุลมูมาโตเป็นหนุมใหญ่ อึกหน้อยก็คงมีโอรสใหญ่ผูลีงหรือก ไทพระชนมเทไพรแลวเพคะ ยาง 30 เขาปีนแลวซีมีที่หมายไวแลวหรือยังเพคะ"³

"ใครกันคะ ทำไมต้องคอยคุ ยังเด็กหรือคะ ?"

"เชอเป็นน้องสาวคุณภะรต อายุ 14 ปี เป็นเด็กพิการคะ"⁴

"อายุเชอเห็นจะไม่ถึง 18 หรือกนะ คิดว่าฉันเป็นพี่ชายของเชอกก็แล้วกัน"

"คิดู้อายุ 17 เทานั้นคะ"

"แกกวานองสาวของฉิน 3 ปี เชอมีใบหน้าเหมือนน้องสาวฉินราวกับพิมพ์เคียว

¹ จุลลดา ภักดีภูมินทร์, ปราสาทมิด, หน้า 11.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 38.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 93.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 168.

กัน¹

คุณทิพย์มีครรภ์อายุแก่กว่า 3-4 ปี ซึ่งเป็นบุตรของแม่นมของเธอเข้ามา
อยู่ที่นี้ด้วย คือ นางแหม่ ระหว่างนั้นคุณทิพย์ติดต่อกับคุณเทพเสมอ โดยที่ทาน
เจ้าคุณไม่ว่า ว่าเป็นสื่อคือนางแหม่ และแล้วในที่สุดเมื่อคุณทิพย์คลอดบุตรชายคือ
นายแพทย์ภะรตยูนีโดยประมาณ 5-6 ปี ทานเจ้าคุณก็ส่งหมอมะรตไปเรียนเยอรมัน²

3. โกรงเรื่องซำกั้น มีเรื่องสั้นของ ม.ล. ศรีฟ้า มหารรณ บางเรื่องที่มี
โกรงเรื่องซำกั้น ได้แก่ ลอคัสสินใจ และ อุษา-อนุช ซึ่งมีโกรงเรื่องย่อ ๆ ว่า กรอบ-
กรวหนึ่งอันประกอบด้วยพ่อแม่และลูก ซึ่งอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข แต่แล้วในเวลาต่อมา
พ่อก็มีภรรยาอื่น และแยกทางจากภรรยาเก่า แต่ในที่สุดด้วยความช่วยเหลือของลูก พ่อ
และแม่ก็กลับมาคืนดีกัน³

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 202.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 453.

³ อาน บรรณทัศน์ในบทที่ 3 หน้า 54, 57.